

Socialnämnden

**Barns delaktighet och inflytande Region Gotland 2022 –
*Västermodellen*****Förslag till beslut**

- Socialnämnden godkänner informationen

Sammanfattning

Socialförvaltningens individ- och familjeomsorg arbetar sedan 2015 systematiskt med att stärka barns delaktighet och inflytande på en generell nivå. För att lyfta barn och ungas synpunkter har till och med 2021 *Västernorrlandsmodellen* använts och för 2022 användes *Västermodellen*, en utveckling av *Västernorrlandsmodellen*.

Tillämpningen av modellen ger stöd för en ökad medvetenhet om barn och ungas delaktighet och inflytande och ska bidra till konkreta förändringar i verksamheten samt relevanta åtgärder för barn och ungdomar. Med modellen som utgångspunkt blir barn och ungdomars röster också synliga genom en årlig rapportering till socialnämnden.

Utöver *Västermodellen* genomför individ- och familjeomsorgen årligen (september-oktober) Sveriges kommuner och regioners (SKR) brukarundersökningar där några av målgrupperna är barn och unga 13 år och äldre (besöksenkät) samt placerade barn och unga 13 år och äldre (totalenkät).

Individ- och familjeomsorgen har även sedan 2020 arbetat utifrån Signs of Safetys förhållningssätt. Ett förhållningssätt som ökar barn och ungas delaktighet i det direkta mötet med socialtjänsten.

I denna rapport presenteras endast resultatet utifrån *Västermodellen*.

Ärendebeskrivning

Bestämmelserna i socialtjänstlagen 11 kap. 10 § och 36 § första stycket LVU anger bland annat att när en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information och barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad. Barn och ungas rätt till information och att framföra sina åsikter regleras också i barnkonventionen artikel 12.

Barn och ungas rätt till information är en viktig förutsättning för att barnen ska kunna komma till tals och bli delaktiga. En grundläggande förutsättning för att barn och unga ska kunna söka hjälp är att socialtjänsten är känd och lättillgänglig men

också att barnet känner till vad som görs, vad barnet kan få hjälp med och hur barnet kommer i kontakt med de som arbetar inom socialtjänsten.

Genom att systematiskt fråga barn och ungdomar om deras uppfattning och upplevelser får verksamheten återkoppling på deras perspektiv och inspel i hur verksamheten kan behöva utvecklas.

Socialförvaltningens individ- och familjeomsorg har under perioden 2015-2021 arbetat med *Västernorrlandsmodellen* inom barn- och familjeenheten för att stärka barns delaktighet. För året 2022 arbetade enheten med *Västermodellen*, en vidareutveckling av Västernorrlandsmodellen som utarbetats i Västragötalandsregionen.

Tillämpningen och resultaten rapporteras enligt beslut (SON 2016-10-19 § 138) årligen till socialnämnden i syfte att ge stöd för en ökad medvetenhet om barns delaktighet och inflytande samt för att bidra till konkreta förändringar.

Västermodellen bygger på intervjuer med barn och ungdomar som har kontakt med socialtjänsten.

Modellen har fokus på tre delområden.

- *Hur upplever barn **kontakten** med socialtjänsten.*
- *Vilken **kunskap** har barn om socialtjänstens arbete.*
- *Hur upplever barn sin möjlighet till **delaktighet** i kontakten med socialtjänsten.*

Modellen genomförs i fyra steg.

1. Alla socialsekreterare inom barn- och familjeenheten ska under året intervjua ett barn eller ungdom i åldern 7-17 år som har kontakt med socialtjänsten. Intervjuerna spelas in och transkriberas.
2. Ett analysseminarium hålls för hela arbetsgruppen där intervjuerna analyseras gemensamt. Barnen och ungdomarnas synpunkter kompletteras med socialsekreterarnas kommentarer och därefter beslutas om konkreta åtgärder.
3. Åtgärderna kopplas till verksamhetsplanen och underlaget sammanställs i en årsrapport.
4. Årsrapporten redovisas för socialnämnden.

Resultat

Som underlag till resultat för 2022 finns åtta intervjuer med barn och ungdomar i åldern 7-14 år varav fem flickor och tre pojkar.

Målet att 20 intervjuer ska ha genomförts under 2022 är inte uppfyllt.

Som orsak till att målet inte är uppfyllt anges fortsatt ansträngt bemanningsläge inom barn- och familjeenheten. Den tydliga plan som utarbetades för att öka antalet intervjuer under 2022 gav således inte önskat resultat beträffande antalet intervjuer

2015 (pilot)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
2 intervjuer	8 intervjuer	11 intervjuer	11 intervjuer	7 intervjuer	Inget resultat	12 intervjuer	8 intervjuer

Ur intervjuerna

Tolk har inte använts vid någon av intervjuerna.

Kontakt

Några av de intervjuade barnen kan inte namnge sin nuvarande socialsekreterare, men när de får höra namnet känner de väl igen socialsekreteraren.

Några av de intervjuade uppger att byte av socialsekreterare har skett, men upplevelsen är att det fungerat bra.

De intervjuade barnen har inte haft någon kontakt med socialsekreterare annat än vid möten, men flertalet säger att de vet hur de ska gå tillväga för att ta kontakt om de skulle behöva.

Något av barnen vill gärna att möten hålls i dennes hem och andra att möten hålls i socialtjänstens lokaler. Någon av de intervjuade uppger också att det är bättre att vara själv med en vuxen i ett rum, då kan barnet säga vad den vill utan att pappan eller mamman vet, känner sig mer fri att säga vad man vill när föräldrarna inte är med.

Kunskap

En majoritet uppger att de har en viss uppfattning om vad socialtjänsten arbetar med och någon uttrycker *"att alla barn ska ha det bra och vara trygga"* medan en annan säger *"typ att hjälpa vuxna och ungdomar med saker, prata med dem om det har hänt något hemma, om man har svårt hemma eller så."*

Det framkommer också att ett flertal som kan beskriva socialtjänstens arbete ganska bra har fått informationen från skolan.

Delaktighet

De flesta intervjuade uppger att de blivit lyssnade på och någon av de intervjuade är mycket nöjd med den egna informationen som barnet fått via brev. Brev som beskrivit vad som kommer att hända i kontakten med socialtjänsten.

Något av de intervjuade barnen tycker att socialsekreteraren pratar väldigt mycket och någon annan trycker på vikten av att förklara och försäkra att det barnet säger inte kommer skickas vidare. Detta samtidigt som socialtjänsten gärna kan göra något roligt tillsammans med barnet när man ses.

Ett barn uppger att hen förstod hela kontakten med socialtjänsten, men inte varför kontakten avslutades.

Föreslagna åtgärder

- Årlig översyn av alla besöksrum med fokus på upplevelsen för barn och ungdomar samt för att kontrollera att alla besöksrum har lämplig utrustning i förhållande till besökare.
- Fortsätta arbetet med att sammanhangsmarkera kontakten med socialtjänsten genom hela processen.
- Fortsätta arbetet med att redogöra hur samtal med barn har genomförts.
- Fortsätta arbete med åldersadekvat information till de vi finns till för. Förslag att utveckla informationsbrev även till barn yngre än 12 år samt att adressera post till målsman för och barnets namn istället för att adressera till de vuxna.
- Säkra att samarbetspartners har bra och rätt information och fortsätta utarbetat samarbete med skolan. Förslag att öppna upp för öppen digital information någon gång per år.
- Jobba med att sammanhangsmarkera och göra bra avslut med alla, även barnen, vid avslut utan insats.

Bedömning

Genom *Västermodellen* lyfter barn- och familjeenheten barn och ungdomars röster till en generell nivå och synliggör deras kontakt med, kunskap om och delaktighet hos socialtjänsten.

Trots ett litet antal genomförda intervjuer framkommer viktiga synpunkter från barnen som leder till konkreta förslag på åtgärder som utvecklar barn- och familjeenhetens verksamhet på bästa sätt för dem som har kontakt med och behöver stöd av verksamheten.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse SON 2022/40

Årsrapport Barns delaktighet och inflytande 2021, daterad 2022-11-25 med återgivningsdatum 2022-02-09

Socialförvaltningen

Marica Gardell
Socialdirektör

Skickas till

Hanna Ogestad, avdelningschef individ- och familjeomsorgen
Cecilia Thun, enhetschef barn- och familjeenheten
Lars Olofsson, enhetschef barn- och familjeenheten
Emma Eriksson, verksamhetsutvecklare individ- och familjeomsorgen
Öystein Berge, kvalitetschef kvalitets- och utvecklingsavdelningen